

Prejeti se sprejemajo in velja
risopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
ce za primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Preteča vojska.

Tako dolgo si bodo z ognjem igrali, da se bo res vnel. Zdaj stojé vojne ladije na morji pred Dulcignom, Črnogorci pa na suhem. Ako le ena puška po nepotrebnem počí, vname se boj. Turkom pa ni podobno, da bi se z lepa podali in Dulcigno izročili Črnogorcem, prej bodo še Albance ščuvali, naj se le krepko ustavi, kajti prekanjeni Turek si misli: „Če se hočeš ti (Albanec) za mene bítí, saj to mene ne boli, tebe pa škoda ni.“ Ako pa do tega pride, da se mesto Dulcigno ne bo z lepa podalo, da bodo Črnogorci in evropske barke morali not streljati, potem je vojska že pričeta, in nič se ne vé, kdaj je bo konec, in kako daleč se bo ogenj razširil. Ko se je 30 letna vojska v Pragi z malo prasko začela, pač nihče ni mislil, da bo ta vojska trideset let trpela, in da bo opustošila celo Nemčijo. Pred malo leti smo videli, kako je iz malega ustanka v Nevešnji sledila ustaja cele Hercegovine, za njo ustaja v Bosni, prekucije v Carigradu, vojska Srbov in Črnogorcev, slednjič velika vojska Rusov zoper Turke, nazadnje pa še avstrijska okupacija Bosne.

Tudi zdaj je vse po tem, da nemiri v Turčiji ne bodo ostali brez nasledkov, zna se iz njih razviti velika evropska vojska.

Francoska bi rada podedovala za Turkom dežele v severni Afriki, Tunis in Tripolis. Na ravno te kraje pa tudi Italija špekulira, in vsled tega je že nastala mržnja med Lahi in Francozi. Nadalje je znano, da Nemčija Avstriji prigovarja, naj ona svoj vpliv vedno globlje doli v turške dežele raztegne. Nemčija se za more namreč le tako razširiti, da Avstrijo bolj

proti iztoku potisne, potem pa jej vzame zapadne dežele. Prodiranje Avstrije proti Carigradu pa zbuja zavist Rusije, ktera že od nekdaj za tem teži, da bi postavila svojo nogo na Balkan in na Carigrad. Interesi obojih držav so si tedaj ravno nasprotni, in to nasprotje mora prej ali slej peljati do vojske, ako bodo naši diplomati ravnali se po nasvetih Bismarkovih. Kakor bi slutil, da cesarjevo potovanje po Galiciji tudi nekaj takega pomeni, pisal je nek poljski list: „Blíža se velika vojska; pa Poljaki bodo najbolje storili, da se vedno poganjajo le za svoje koristi, ter da ne proli vajo krvi za tuje (nemške?) interese.“

Pomislika vredne so tudi izjave Gambettov v Cherbourgu, kjer je naravnost označeval maščevalno vojsko zoper Nemčijo.

Vse te prikazni nam pričajo, da se vsak čas lahko vname velika evropska vojska. Mogoče je pa tudi, da se ti oblaki še razvlečejo. Posebno, ako bi se dale stvari na Turškem mirno poravnati, potem bi bilo nekaj upanja, da se velika borba za posest oriente še za nekaj let odloži. Likvidacija Turčije pa bi bil vojni klic za vse gospodstva željne narode, ki se bodo skušali od te zapuščine okoristiti.

Nekako tolažilno za prijatelje miru je to, da se Bismark zdaj toliko bavi z narodnim gospodarstvom. Ko bi bila vojska tako blizu, moral bi se več brigati za vojake, ko za colnino, za trgovino in za obrtnijo, za posrednje davke in take reči. Vendar popolnem pomiriti nas to ne sme, če pomislimo, da je Nemčija že davno vsa oborožena in vsak hip za boj pripravljena.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 19. septembra.

Nemški poslanec **Schöffel** je sklical v Hietzingu v dolnji Avstriji svoje volilce, ter jim položil svoj račun. Čeravno je veliko otrobov zvezal, posebno glede Slovanov, (ker Dunajčani in dolnji Avstrijci sploh ne poznajo razmer po drugih deželah), vendar je tudi ustavovercem nekaj soljenih povedal. On je rekel, da se ne bo preganjal za to, da bi nekterim častihlepnim do ministerskih stolov pomagal, in da on tudi ne mara take vlade, kakor je bila Auersperg-Lasserjeva. On neče, da bi se z vladnim privoljenjem pošteni ljudje slačili, oderuhi in kapitalisti pa podpirali.

„Politik“ se potegne za slovenske **Šlezake**, ki so take silno tlačeni po nemcomanih in to še zdaj, pod Taaffejevo vlado. Pozivlja tedaj češke in poljske poslance, naj se potegnejo za svoje rojake v Šleziji.

Še huje pa, ko Šlezakom, godi se slovenskim **Korošcem**, in za te se bodo morali potegniti slovenski poslanci. Čudno bi res bilo, ko bi sedanja „spravedljiva in pravična“ vlada hotela braniti vse stare krivice in nič spremeniti. Prijateljstvo naše stranke za tako vlado se mora vedno bolj ohladiti!

Hrvaška „neodvisna narodna stranka“ je izdala svoj program, ktere ga glavni točki ste celoskupnost in neodvisnost trojedne kraljevine. Ona hoče skupljenje z vojno Krajino in Dalmacijo, potem denarno in upravno neodvisnost. V zunanji politiki bodo zagovarjali osvobodjenje balkanskih Slovanov.

V Brnu na Moravskem imajo svoj nemški

Rostovski metropolit Dimitrij Tuptalo.

Obraz iz ruske cerkvene povesti.

Po Kostomarovu spisal J. Steklasa.

(Dalje.)

Dimitrij je bil velik postnik, in kakor pripovedajo, jedel je v štiridanskem postu samo enkrat v tednu. On se je sploh odlikoval v umerenosti, bil krotek, prostodušen ter rad pomagal siromakom. V svoji duhovni oporoki, napisani dve leti pred smrtjo njegovo, izrazil se je Dimitrij o sebi tako: „Od osmnajstega leta pa do mojega groba nisem zbiral nič drugega nego knjige; jaz nisem imel niti zlata, niti srebra, niti nepotrebnih oblek. . . . Nobeden tedaj ne išči za menoj kakih zakladov. „Svojstva Dimitrijeva so povzdigovala njega pri vseh pobožnih ljudeh.

Ni se bal D. mitrij zastoj Sibirije; kajti še mnogo manje oster zrak Rostovskega kraja je vplival škodljivo na njegovo zdravje, oslabljeno mnogim trudom in velikimi posti. Že l. 1708 se je Dimitrij tožil, da ne more nič več delati; oči so oslabele, očali mu niso mogle nič pomagati, roka se je pri pisanju tresla. . .

L. 1709 je začel Dimitrija gušiti hud kašelj a 27. novembra je umrl. Njega so našli v sobi mrtvega, klečečega pri podobi božji. Prijatelj Dimitrijevič, Štefan Javorski, pokopal ga je na mestu, ktere ga je Dimitrij pri prihodu v Rostov odredil. Mnogobrojne knjige pokojnega je prevzel Štefan ter jih predal biblioteki moskovske sinodalne tiskarne.

Književna dela Dimitrija imajo važno značenje posebno radi tega, ker so bila jako razprostranjena v ruskem občinstvu do poslednega časa. Težko koji duhovni pisatelj je imel tako obširen krog čitateljev. Najbolj razširjeno delo Dimitrijevo pa so bili gotovo, brez dvojbe, njegovi Četii Minei, — Življenje svetnikov. — To delo je bilo večkrat izdano. Sestavlja je njih rabil je on Makarijevski Minei, rokopis Simeona Metafrasta, ktere ga je dobil iz Atona, ruske legende, životopise cerkvenih očetov in razne razpadne izvore. Akoprem je sestavitelj znal, da vse ono, kar je imel v svojih rokah, ni verodostojno, ter je radi tega tudi mnogo v svojem delu izpustil, vendar se ne more reči, da bi bil Dimitrij podvrgel strogeji kritiki pripovedi, ktere je on porabil.

Pridige Dimitrijeve (kterih je ostalo mnogo tudi še dozda ne vse obelodanjene) pokazujejo posebno malo črtic važnih za povest tega časa kakor po svojem skladu in po sodržaju. Le-to so take pridige, ktere so primerene za vsak kraj in za vsak čas. Ali one vendar niso ostale brez značenja v povesti ruske prosvete vsled notranje vrednosti ter so radi tega ostale priljubljena knjiga ruskega naroda dolgo časa. Vpliv kijeve skolastike se je izrazil v mnogem tudi na njih, posebno v tem, da se rabi v njih prav pogosto simbolizem. Tako na pr. v svojej pridigi na Cvetno nedeljo zadaje Dimitrij vprašanje: zakaj je Kristus jahal v Jeruzalem, sedeč na oslu? — ter izvaja da se je to dogodilo po prispodobí osla grešnikom. *) V drugej pridigi vabi on vsa drevesa, da se klanjajo s svojimi vrhi pred tronom, ter prispodablja

*) Len — osel, len tudi grešnik: mnogim bijenjem komaj prisiliš osla v jarem, a razuzdanega grešnika ni mogoče niti težkimi nadlogami spreobrniti k poboljšanju; osel, čeravno bijen, vendar hitro ne hodi, po poti se komaj vleče, a ne teče skoraj nobenkrat, tudi grešnik ne hiti k zveličanju, čeravno ga Bog večkrat z nadlogami tepe.

„parteitag.“ Mlatili bodo spet dolgočasne fraze o „zatiranem nemštvu.“ Nerazumljivo je, zakaj se toliko upirajo Taffejevi vladi, saj se še zmirom naprej germanizira, kakor pod prejšnjimi vladami, kaj se potem pritožujejo čez Taffeja? Ali hočejo morda, da cesar Hohenwarta na krmilo pokliče?

Tudi **nemški Pemci** se bodo zbrali v Karlsbadu; dr. Schmeikal je že razposlal vabila. Tudi o teh že naprej vemo, kaj bodo govorili.

Vladna (!) stara „Presse“ je predrzna dovolj, pisati, da je njen program bil in ostane: hegemonija nemškega naroda. Če že vladni listi tako pišejo, kaj hočemo še le od „N. fr. Presse“, „Deutsche Zeitung“ itd. pričakovati? Obnašanje vlade je vedno bolj čudno, in videti je, kakor bi moralo priti kmalo do razpora med njo in med večino državnega zbora. Če imamo mi večino, zakaj se vlada ne bi vzela iz te večine, saj to je navada v ustavnih državah; zakaj se vlada ne ozira na sklepe te večine? Če mora že vse pri starem ostati, in če mi nismo vredni nobene ravnopravnosti, potem bomo to lože prenašali, če nas tepejo sovražni ustavoverci, ko prijateljska Taffejeva vlada. Vošnjakove resolucije je menda minister Konrad kar pod klep vrgel, in ne uvidimo, zakaj bi morali naši poslanci tako vlado v vseh rečeh podpirati.

Čudno je obnašanje ustavovercev nasproti **Madjarom**. Enkrat jih ljubeznjivo k sebi vabijo, ter jih na pomoč kličejo zoper Slovane; enkrat jih zopet zmirjajo barbare in jim odrekajo vsako kulturo. Da je peštanski mestni zbor zavrgel prošnjo za nemško gledališče v Pešti, za germanizatorni zavod, to je v jezo spravilo nemške liste in krič o madjarski surovosti. Značaj nemških centralistov ostane vedno isti. Oni še vedno mislijo, da se mora vsa Avstrija ponemčiti, tedaj tudi Ogerska, in v vse kote silijo s svojo nemško propagando. Da se Madjari branijo ponemčevanju, to je vendar naravno in opravičeno! Da bi bil pa vsak barbar in sovražnik kulture, kdor se neče izobraževati na podlagi nemškega jezika, to je ena tistih prevzetnih domišljij centralistov, ki jih delajo vsem narodom tako zoperne. Madjari bodo vsaj spoznali, kake „prijatelje“ imajo na nemških centralistih, ter si bodo rajši drugih zaveznikov poiskali.

Pravijo, da Taffe še zmirom misli na

ustanovljenje neke „srednje“ stranke, ki bi v obeh zbornicah odločevala po vladni volji. Ali se bo taka stranka res osnovati dala, pokazati mora prihodnost. Mi od take polovičarske politike ne pričakujemo dosti dobrega.

Za gotovo se trdi, da se bo **vojni budget** letos zopet pomnožil.

Vnanje države.

Na Francoskem je prišlo do **minister-ske krize**, trije ministri, pristaši Gambettovi, so dali svojo ostavko. Prepričani so bili, da je Gambetta silil, naj se strogo postopa proti jezuitom, Grevy in Freycinet pa sta hotela stvar bolj z lepo poravnati. Judoliberalci so mislili, da bo moral Freycinet odstopiti in da bo Gambetta zmagal. Zgodilo pa se je ravno narobe, odstopiti morajo prijatelji Gambettovi. To se pripisuje uplivu prezidenta Grevy-a. Vsled tega znajo nastati prepričani med liberalci samimi.

Črnogorska vojska, 8000 mož močna, podala se je proti Dulcignu. Od tam pa se telegrafira, da je turški poveljnik mesto zapustil in ga izročil upornim Albancem. Brž ko ne pride tedaj do vojske med Črnogorci in Albanci. Evropsko brodovje se do zdaj še ni nikamor genilo, barke leže mirno v Dubrovniški lukii.

Na **Nemškem** se razgovarjajo vsi listi o tem, kaj bo Bismark naredil, zdaj ko se je dal za kupčijskega ministra imenovati. Vsi so pripravljeni na velike premembe v celem socijalnem življenji. Bismark naj le eksperimentira, nas to ne boli, njegove skušnje nam znajo pa vendar prav priti.

Waddington se je oglasil in izjavljal, da je vse laž, kar je Varnbüller pravil o njem in o rusko-francoski zvezi. Tudi ruski listi zavračajo Varnbüllerjeve trditve kot neresnične.

Na **Ruskem** so tudi jezni na admirala Popova, ki je iznašel novo sorto vojnih ladij, takozvane „popovke“. Zdaj so izdelali eno tako veliko „popovko“, ki je stala pet milijonov, pa izkazalo se je, da ni za rabo, ker je prepočasna. Jasno je, da okrogla barka, in take so popovke, ne more tako hitro naprej, kakor podolgača.

Ogerska vlada bojda neče nič vedeti o tem, da bi se **rumunski** knez povzdignil za kralja. Madjari se bojé, da bodo potem Rumunci še bolj prevzetni postali, in da bodo

svoje roke stegovali še po ogrskih Rumuncih, katerih je okoli tri milijone. Se ve da to ne bo večno trpelo, da bi bili Rumunci v kneževini popolnem svobodni in samostojni, ogerski Rumunci pa kakor tlačani in sužnji brez vseh pravic. Kaj vendar Madjari mislijo, da so tako slepi in gluhi nasproti vsem dogodkom novejšega časa?

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane 29. sept. V petek je imel mestni zbor precej mikavno sejo, v kateri so nemškutarji zopet prav jasno pokazali svoje roge. Prvi povod k temu jim je dala prošnja „filharmoničnega društva“ za podporo iz mestne blagajnice. Prav krepko sta se temu upirala odbornika gosp. Regali in dr. Zarnik, oba sta temeljito dokazala, kako malo briga ogromno večino prebivalcev to društvo in da ima čisto mala peščica še kaj od njega. Ali vsi razlogi niso pomagali nič, nemčurska večina je vendar dovolila podporo in celó kar za tri leta naprej skup. Le dajmo, dokler je kaj denarja, saj ga še imamo!

Drugo je bila letna podpora tukajšnji protestantski šoli. Tudi tej se je nek odbornik upiral, ker je konfesionalna t. j. verska in tudi nepotrebna, pa nemčurji so bili gluhi za vse ugovore in tej šoli dovolili podporo.

To ste dve dogodbi prav ob kratkem povedani, a vendar vredni, da jih nekoliko nadrobneje pretresamo in nemčursko gospodo pred volilci postavimo v pravem svitu, v kakoršnem se o vsaki priliki pokažejo.

„Filharmonično društvo“ je eno tistih naprav, s kakoršnimi je Nemec povsod, kamor je prišel med tuje narode, vtaboroval se. Petje ima veliko moč do človeka, zato so tudi ž njim Nemci poskušali raznaroditi druge narode in ponemčiti jih. „Filharmonično društvo“ je v Ljubljani že nad 100 let, njegov namen je bil in je še: gojiti edino le nemško petje, slovanski glasovi so izključeni iz njegovih prostorov. Da je tudi duh njegov nam nasproten in tuj, da še o kaki „neutralnosti“ govoriti ni, to se samo ob sebi razume in je tudi po skušnjah dokazano.

Prejšnja leta, dokler je slovenski živelj še spal, se je temu društvu prav dobro godilo, ko pa se je narodni duh vzbujati jel, je jelo

zopet drevesa z ljudmi: datlovo drevo — je pravični; oljika — učitelji cerkveni; vinograd to so sploh ljudje, ki žive po božji volji; a trn pomeni trpljenje . . . Podobno kijevskim pridigarjem, on rad navaja v svojih pridigah razne smešne pravljice iz stare zgodovine, in basne, katerim prostodušno verjame; na primer, govoreč o poznatej basni o ptici feniksu, ki živi o samem zraku, brez jedi in pijače, pet sto let, sama sebe sežge, da bi iz njenega pepela izletela prerojena ptica — dopušča on, da zares taka ptica živi nekje v Arabiji ali Indiji . . . Ali, na primer govoreč o delfijskem proročišču, rad veruje, da so njegova proročanstva resnična. Ali čeravno se vidi, da so pridige Dimitrijeve v mnogih četah posebno v školastičnem sestavljanju odvisne od onega kroga, v katerem je bil naobražen, vendar nadkriljujejo njegove pridige v mnogem one njegovih prednikov, kajti one niso bile plod prisiljenega umstvanja, nego novega navdušenja, katerim je bila prenapolnjena darovita in ljubeča natura pridigarjeva. Pridige Dimitrijeve se odlikujejo posebno živimi prilikami ter globokim čuvstvom, v poslednjem ga je težko kateri

izmed ruskih pridigarjev dozdej nadkrilil. One so pisane v jeziku cerkveno-slovenskem pomešanim z ruskimi besedami. Ta jezik je bil v tem času, ko so se še te pridige pisale, književni jezik ter se je precej razlikoval od navadnega ruskega jezika. Kasneje pa, ko se je začela literatura bolj razvijati, pokazal se je zastarelim, vendar pa so se pridige Dimitrijeve še dolgo časa s posebnim zadovoljstvom čitale, nego dela drugih novejših pridigarjev. Pridige njegove imajo to važno posebnost, da se odlikujejo z jasnostjo ter se zato lahko čitajo. Nekatere izmed pridig Dimitrijevih mogle bi še dandanes v cerkvi na poslušalce vplivati ter probuditi čuvstva pobožnosti. Tako n. pr. je med drugimi mnogimi izvrstna njegova pridiga na dan žen mironosilk važna zavoljo tega, ker v njej slika tadanji život, kar se pri Dimitriju redko kje nahaja. Pridigar napominje besede, izgovorene od angelnov k ženam mironosilkam pri grobu vstalega Spasitelja: „vstal je, ni ga tu.“ Kje je Kristus po svojem vstajenji? Konečno povsod, kakor Bog, ali ne povsod s svojim blagoslovom, in glej pridigar ga išče. Ni li on v cerkvah, se-

zidanih njemu v čast? Ne, njegov sveti dom je postal razbojniška jama. Zbero se ljudje v cerkev k molitvi, ali mesto tega se oni razgovarjajo o trgovini, o vojski, o pirih, obrekujejo druge, rugajo se nad bližnjim ter mu tako dobro ime ponizujejo; drugi stoje v cerkvi ter molijo z ustmi, ali na misli jim je rodovina, bogastvo, škrinje in denarji, drugi zopet dremljejo stoječ v cerkvi, ali pa pomišlja na razbojstvo, tatvino, prešestvo ali na osveto proti svojemu bližnjemu. Dogodi se tudi, da se duhovni v cerkvi prepirajo ter pred altarjem zmerjajo in nesramno besedi. Ni to hram božji nego jama razbojnikov, blagoslov božji se odbija od oskrunjenega sv. mesta, kakor bčela, pregnana od dima? Nekdaj je Gospod z bičem izgnal prodajalce in kupce iz cerkve. A kaj, ko bi on tudi zdaj prišel v sveti svoj hram s takim bičem? Ali ni Gospoda, že je tisti čas prešel, ko si Ti izganjal postopače iz cerkve; zdaj je nastopil naš grešni čas, ko mi Tebe izganjamo; sedaj se more reči o hramu božjem, ni tukaj Boga, bil je, ali je odšel. Vstal je, ni ga tukaj . . .“

Sv. pismo tudi uči, da je vsaki človek

pešati tudi to društvo po delavnih in podpornih udih in če bo šlo to tako naprej, bo gotovo čisto propadlo, ker „deutsche Kehlen“ je zmiraj manj. To pa ne sme biti, s tem društvom bi se razrušil lep steber nemškutarije na Kranjskem, treba mu toraj krepko podrame seči in najmanj boli prijatelje njegove, če se to stori ob mestnih stroških. Toraj kar prošnjo za podporo do mestnega starešinstva, čegar večina jo bo gotovo dovolila!

In dovolila jo je iz blagajnice, v katero plačujejo ljudje, izmed katerih jih gotovo 70% o tem društvu nič ne ve, 90% pa nima nobenega prida od njega, — dovolila jo je kar za tri leta naprej, najbrže zato, ker se boji, da bi že drugo leto utegnili priti ob večino in potem bi se bilo društvu nadjati podpore iz mestnega denarja ravno tako malo, kakor bi se je bilo nadjati zdaj n. pr., „Glasbeni Matici“, „Cecilijanskemu društvu“ ali celo pevcem ljubljanske čitalnice. „Man muss das Eisen schmieden, so lang es warm ist.“

Kar velja o tem društvu, velja ravno tako o protestantovski šoli. Tudi ta šola je našim tujcem in nemškutarjem zelo pri srci, ker je 1.) nemška, 2.) pa protestantovska toraj protivna naši narodnosti in veri. Drugače je pa peto kolo pri vozu, to bo vsak spoznal, kajti število protestantovskih otrok je v Ljubljani tako pičlo, da bi zá-nje nalašč ne bilo treba javne šole; to je dokaz že s tem, da vodstvo te šole na vsa usta vabi otroke katoličanov, da je število učencev vsaj kolikor toliko ponosnejše. Zato so vpeljali v nji celó katoliški veronauk zá-nje; kako pa je s tem, o tem je „Slovenec“ priobčil že premikavne črtice, ni treba, da bi jih ponavljali. Tudi s podukom v slovenščini se baha vodstvo, ali kako se uči — „fragt nur nicht, wie?“

Saj se še po drugih ljubljanskih šolah preveč nemškutari, ni treba se bati, da bi se nemškemu jeziku le najmanjša krivica kje godila; ni mu nič hudega, toraj so v Ljubljani posebne nemške šole popolnoma odveč.

Podpora taki šoli iz mestnega žepa je toraj tem manj opravičena, ker od tistih, ki imajo kaj od nje in za ktere se vzdržuje, v ta žep tako malo davka priteka, da ga skoro v procent ne moremo staviti. V tem oziru je ta šola v eni vrsti s „filharmoničnim dru-

štvom“, za Ljubljano brez vsega pomena, a narodnosti naši očitno protivna in škodljiva.

In takim zavodom dajejo nemškutariji podporo ne s svojega, ampak mestnega žepa, v katerega največ davka nosijo slovenski meščani! Zapomnite si to, volilci, da bote vedeli, komu zaupati mestno premoženje, ko pridejo zopet volitve!

Iz Štajarskega. (O volitvi v skupini Maribor - Ptuj na Štajarskem) piše „Slov. Gospodar“. Lotimo se volitve! Uzrokov imamo več ko dosti! Nas Slovencev živi mnogo, mnogo v tej skupini. Stopimo na dan, pokažimo se na političnem odru volitvenskem! Ne delajmo se, kakor da bi nas ne bilo! Do sedaj rogovili in razsaja v tej skupini in se šopiri nemško-liberalna, deloma izdajalna - prusačka stranka, sovražna Slovincem, nasprotna verskemu priricanju katoličanov, pogubna našemu gospodarstvu. Beganje narodov, ščuvanje zoper verske naprave, škilenje v Bismarkovino, oderuštvo, uničevanje kmetov, propadanje obrtnikov, zapravljanje javnih denarjev, 500 milijonov novega državnega dolga, razklanje cesarstva v dve državi (dualizem) in še celo kopico drugih političnih grehov ima ta stranka na svojem rovašu. Vsak pametnjak razvidi, da bi bilo jako nevarno za vso Avstrijo, ako bi se po volitvah ta stranka zopet popnela do prejšnjega gospodstva. Komur srce za vso Avstrijo, za njeni obstanek, za uresničenje novega blagostanja krepko bije, ta mora z vso močjo delati na to, da se ta ošabna in pogubna, mnogo umazana in sebična svojat potlači. Mi ne sovražimo Nemcev, mi spoštujemo in visoko čislamo vsakega poštenega in pravicoljubnega Nemca. Toda zavračali bodemo povsod in vselej tiste nemško-liberalne ščuvanje, tiste nemškutarske odpadnike, kateri nas Slovence vedno zasramujejo ter delajo na naše ponemčenje, a obenem pa še prav hinavsko upijejo: „nemštvo je v nevarnosti“. Ne, v nevarnosti niso Nemci in te s takšnim tatermanom strašiti se reče prave Nemce le žaliti; v nevarnosti je le gospodstvo nemško-liberalne svojati ali „klike“. In če ta svojat propade, ni nobena škoda, nobena nevarnost, ampak velika korist, velika sreča za vso Avstrijo. Naše cesarstvo ima poleg Nemcev še veliko več enakopravnih Slovanov. Nemci in Slovani morajo se sporazu-

miti, pomiriti, da bodo vsi vzajemno delali za popraviljanje porušenih naših gospodarstvenih razmer, vsi složno in veselo vrstili se okolo cesarskega prestola preuzvišene hiše habsburške v obrambo zoper vsakojake sovražnike. Do tega zaželenega cilja pa pelja edino le odkritosrčno priznavanje zlasti narodnih pravic vsem avstrijskim narodom, ne pa večno ščuvanje in teptanje Slovanov, češ „nemštvo je v nevarnosti“. Sedaj imamo priliko tukaj nekaj storiti. Lotimo se volitve, pomagajmo nemško-liberalne kričarje podreti! Pomagajmo vrlo avstrijski večini državnega zbora do enega glasa več. Podpirajmo z izvolitvijo vladi prijaznega moža ministerstvo grof Taaffejevo, ki si prizadeva Avstrijo urediti na podlagi pravičnosti do vseh njenih narodov! Vsak, ki našim besedam pritrdi in ima volilno pravico, naj se nje tudi posluži!

Lani bilo je v celi skupini 1200 volilcev in 2. Maribor jih je imel 625, Ptuj 160, sv. Lenart 30, Ormož 70, Ljutomer 80, Središče 89, Bistrica 90, Mahrenberg. Muta in Vozenica vkup 90, Slov. Gradec 63. Volit prišlo jih je samo 617. V Mariboru je dobil dr. Duchatsch 210 glasov, v Ptuj 95, v Ormoži 46, v Bistrici 55, v Slov. Gradci 46 vkup 452. Drugi kandidat bil je socijalni-demokrat Wiesthaler in dobil v Mariboru 107 glasov, v Ormoži 5, v Ptuj 15, drugod pa nič. Tretji kandidat baron M. Rast dobil je v Ormoži 20 glasov, v Mariboru 11, v Ptuj 7. drugod pa tudi nobenega. Letos se glasijo do sedaj 4 kandidati: nemški liberalci dr. Schmidler, prusački liberalci Reuter, socijalni demokrat Wiesthaler in nemški konservativci g. Franc Bindlechner! Slovenci takrat ne postavimo lastnega kandidata, ker bi to celó brez uspeha bilo. Zato bodemo dajali svoje glase onemu, kateri nam bolje ugaja, in to je g. Fr. Bindlechner. Njega bodemo volili.

Domače novice.

V Ljubljani, 21. septembra.

(Umrli) je v Ljubljani po dolgi in hudi bolezni v nedeljo gosp. Jože Strzelba, posestnik in trgovec na sv. Petra cesti še le 46 let star. Ranjki je bil ne le po mestu, marveč tudi po deželi mnogo znan in spoštovan za-

hram božji. Moral bi se tedaj iskati v vsakem človeku Kristus. Ali kako je s tem?“ Mnogi — govori Dimitrij — je krščen in posvečen v sveti veri, malo je takih, v katerih bi Gospod prebival, kot v svojem hramu... i tat je krščen, i razbojnik i prešestnik, in vsak grešnik je posvečen v veri, ali Kristusa ne išči v njem: ni ga tukaj. Pred davnem je bil Kristus v tem hudobnežu v njegovih mladih letih, a ko je on narasel, zapustil ga je Kristus! Vstal je, ni ga tukaj! Drugi se kaže zopet na videz dobronik, pobožen, bogomolec, postilec, pravičnejš, zatajevalec svojih strasti... Ali vse to je hinavstvo... Ne išči pri njih Kristusa. Ni ga tukaj! Težko je iskati dragocenih biserov v morski globini, zlato in srebro v nedrih zemlje; a še težje Kristusa, prebivajočega v ljudeh. Mnogi izmed nas so samo po imenu kristjani, a žive po živinski. S križem Kristusovim se ponosimo, a Kristusa na križu razpinjamo s svojimi hudobnimi deli...“ Pridigar potem išče Kristusa pri ljudeh raznega zvanja in stanu. „Poglejmo — govori on — na duhovnega dostojanstvenika in vprašajmo ga: s kakšno namero in željo si ti dosegel svojo službo? Radi slave in časti Božje ali radi svoje

slave in časti? Dalje radi pridobitve duš človeških za sv. raj, ali radi pridobitve lastnega bogastva? V istini, ne eden se ne bi našel, ki bi bil dosegel svoje časti radi ljudi, nego radi tega, da bi njemu služili podložni...“ *) „Poglejmo — nadaljuje on — na niže duhovne oblasti, na ljereje in djakone, ter vprašajmo vsacega: kaj te je privabilo v duhovni stan? želja li rešit sebe in druge? Ne, ti si prišel sem, da prehraniš sebe, ženo in deco. Poiskal je Jezusa ne radi Jezusa nego radi kosa kruha. Drugi se je učil, da postane razumen, ali noče drugih učiti; nekteri pa tudi sam ni nič učil se. Sam ni nič razumel: in če slepec slepca vodi, oba v jamo padeta. Tudi tukaj ne najdeš Kristusa: ni ga tukaj! Morebiti najdemo v samostanih Kristusa? ali tudi pri njih se je vse izkvarilo. Nič ni ostalo... Ne dá se li v narodu poiskati Kristus? Ali kje je več tativine, nego med narodom? Pa če so tudi med narodom dobri ljudje, pozabili so tudi ti pri svojih podvzetjih in stiskah na Boga in moli

*) Pri vsem tem pa se on izgovarja, kakor da bi se bal razdražiti duhovne oblasti: „Oprostite mi, prečastne oblasti duhovne; jaz ne govorim o vsih, nego samo o nekterih in v tem številu tudi o sebi.

tev. Morda bi se mogel poiskati Kristus pri velikih ljudeh, pri bojarjih in drugih? Ali k njim se po navadi ne more. Pravijo, ni čas, pridi drugikrat; pa zakaj bi tudi k njim dohajal? Pri njih je težko kdaj prebival Kristus: v naših slabih časih je resnica redka in milosrdja ni; a kjer ni pravice, niti milosrdja, tam ne išči Kristusa: tukaj ga ni!

„Kje bi se mogel najti? Treba žalovati z Magdaleno, govorečo: vzeli so mojega Gospoda iz groba ter ne vem, kam so ga položili.“ Grehi naši so vzeli od nas Gospoda ter ne vemo, kje se ima iskati. Drugi zopet reče: Gospod je z menoj in jaz z njim, jaz verujem v njega, molim ga ter se mu klanjam. A kaj sledi iz tega, da se mu priklanjaš? Priklanjali so se mu tudi tisti, ki so poklekovali pred njim v njegovih največjih mukah, a potem so ga bili s trstjem po glavi. Ti se klanjaš Kristusu ter ga biješ, ker žalostiš in mučiš svojega bližnjega, ga mučiš in tlačiš, obrekuješ; ti moliš Kristusa ter mu pljuješ v lice, ker izpuščaš iz svojih ust nesramne besede, obrekuje in obsojeva svojega bližnjega. (Dalje prih.)

voljo svoje poštenosti in iskrene, čiste narodnosti. O volitvah so ga narodnjaki večkrat postavili za kandidata v mestni zbor, pa zavoljo znanih razmer ni zmagal. Narodno stranko je krepko podpiral v vsakem obziru, prav občutljiva bo njegova smrt, ker zgubimo ž njim zopet enega tistih poštenih, odkritosrčnih in vseskozi zanesljivih meščanov, kakoršnih se zdaj čedalje manj rodi. On toraj ni samo velika zguba za blago rodovino njegovo, marveč za vso slovensko reč v Ljubljani. — Pogreb njegov je danes popoldne ob petih, narodna društva bodo spremila svojega uda na zadnjem potu. Bodi poštenemu prerano umrlemu možaku zemljica lahka, a spominj blag!

(Tuja sleparija.) Po Ljubljani se klati nek Nemec, ki je pred več ko poldrugim letom lovil tukaj posebno trgovce z neko adresno knjigo, na katero so se naročali. Zdaj prinaša to knjigo in tirja zá-njo precej velike zneske. Naj mu pokažejo vrata povsod, kjerkoli se prikaže.

(Nesrečen dan) je bila zadnja nedelja. V Ljubljani se je pri Udmatu abilo neko dekle, ko je padlo z voza, čegar konj se je bil splasil. Zvečer so bili pretepi in dva poboja; tudi s kmetov slišimo več enakih dogodeb, katerih pa iz znanih vzrokov ne maramo nadrobno popisati. Žalostno!

(O gimnaziji v Kranju.) S Kranja nam je došlo veselo poročilo, da se je letos, ko se je po milosti cesarjevi ta zavod zopet na noge spravil, v prvo leto vpisalo 54 učencev. V četrtem letu jih je 16, toraj je vseh skup 70. (Opomniti je namreč, da sta letos le dva razreda, prvi in četrti, drugo leto bota prvi in drugi itd., čez štiri leta vsi štirje). Na kočevski gimnaziji pa, na katero nje vodja gosp. Knapp bobna še celó po klicih v časnikih učence skup z raznimi zapeljivimi obljubami, jih je bilo lansko leto na vseh štirih razredih vsega skup borih 42. „Wanen könn't mer“, bi rekel Itzig Kneipeles. Premišljevanje o tej čudni prikazni ni toliko hvalisanih nemških zavodih prepuščamo vsakemu samemu.

(Volitev na Štajarskem.) Z Maribora se nam poroča, da kandidat za državni zbor, g. Fr. Bindlechner, kterege se bodo tudi slovenski narodni volilci poprijeli, ima veliko upanja do zmage in bo, če bo voljen, pridružil se Hohenwartovem klubu. Bog daj srečo in pravični reči zmago!

(Volitev na Goriškem.) Zdaj sta že dva kandidata, gg. dr. Abram in dr. Tonkli, volilna agitacija se je pričela ter gre naprej z vso sapo. Goriški list „Soča“ dela za dr. Tonklia, tržaška „Edinost“ pa za dr. Abrama. Ker tretjega kandidata do zdaj še ni, je gotovo, da bo zmagal — eden izmed teh, narodni stranki toraj ne preti nobena nevarnost.

(Ljubljanska realka) leto za letom propada, v treh letih je število njenih učencev padlo že za 190. Tema je največ krivo to, ker učenec, dokončavši realko, nima pravega hvaležnega polja pred seboj, na katero bi se padel.

(Pričetek telovadne šole „Sokola.“) Z dnem 1. oktobra t. l. se prične telovadna šola „Sokola“ v prostorih telovadnice. Dnevi za to odločeni so vsaki teden vtorek, četrtek in saboto, poleg tega pa se uči tudi borenje vsaki ponedeljek in v sredo zmirom od 8. do 9. ure zvečer. Plačilo je odmenjen na 1 glđ. 50 kr. za tri mesece naprej. Vabimo tedaj vljudno vse prijatelje telovadbe, posebno take mladeniče, ki vsled društvenih pravil ne morejo pristopiti društvu in bi se radi telovadbe učili, da naj se v navedeni namen kakor hitro mo-

goče in najdalje do 1. oktobra oglašé pri predtelovadnih ali pa pri društvenem odboru. Na zdravje!

Odbor.

Slovenci!

Napravite zedinjenim Bulgarom potrebnih tabernakeljnov.

Častiti o. Tomaž Brseska, prednik bulgarskega misijona v Adrianopolu, in ob enem tudi namestnik zedinjenega bulgarskega škofa Nila, pripovedoval mi je žalostne posledke ruske-turške vojske za ondotni misijon, kakor so popisani že v zadnji „Danici.“ Povedal mi pa je tudi tolažljivo dogodbo, da se je namreč okoli mesta Kukuš-a, kjer je popred Nil kot razkolniški škof pastiroval, za pastirjem svojim okoli 45 tisuč Bulgarov v kaloliško cerkev povernilo in da so Bulgari začeli spoznavati, da jim nevedni razkolniški domači duhovni ravno tako ne bodo pomagali k večji oliki, kakor jim niso poprejšnji grški, pač pa bi jim pomagati zamogli katoliški duhovni. Dalje pa mi je pravil še to dogodbo:

Kot škofov namestnik sem imel pregledati cerkve zedinjenih Bulgarov; oh kako slabe in zanemarjene so, kakor kleti (keldri); manjka jim vsega kinča, manjka jim najpotrebnejših opravil! Došel sem v neko selo Bulgarov, ki so ravno popred razkolništvo zapustili in v katol. cerkev prestopili; pregledujem cerkev, ter poprešam tabernakelna, zato vprašam duhovna, kje ima hranjeno presv. Telo za bolnike? Tam mi pokaže precej visoko okroglo škatlo iz pleha, v kakoršnih se navadno tobak hrani; odkrijem jo in vanjo pogledam, ter zagledam več zavitih papirčkov; začnem jih odvijati, in v vsakem nahajam drobtine, v nekterih pa koščike. Razložil mi je potem, da posamesne koščike zavija v posebne papirčke, po razdeljenih koščikih brani drobtine še vedno v papirju, in ko se jih več nabere, pa jih — sežiga. Kakošni občutljeji stermentja, žalosti in srčnih bolečin so me obhajali, ne morem dopovedati O gospod! pomagajte mi, da bom ljubemu Bogu med Bulgari zamogel bolji stanovanja napraviti! Že sem nekterim cerkvam obljubil prekrbeti tabernakeljne in ciborije; ali nikakor ne morem spolniti svojih obljub, ker po nesrečni vojski sami nimamo s čim živeti.

Bulgari zopet so ali sami vse zgubili, da le težko težko žive, ali pa jih je po nekterih postajah tako malo po številu, da sami ne morejo vsemu kaj; zapustiti jih pa tudi ne smemo, ker bi morali potem zopet se vrniti v razkolništvo; poslednjič so pa nekteri ravno dobro prestopili k nam, toraj jih ne smemo kar naenkrat obkladati z datvami za cerkvene potrebe, in jih nevoljne delati, da ne bi zopet odpadli. Zatorej, vas gospod! še enkrat prosim prav lepo prosim v imenu in na čast Jezusu v presv. Telesu, oh pomagajte mi do toliko potrebnih tabernakeljnov Strmeč, da razkolniki, verujoči v pričujočnost Jezusovo v posvečenem kruhu, tako nespodobno in nedostojno ravnajo s presv. Telesom, sem brez pomude obljubil svojo pomoč, in g. misijonec v srčni radosti kar s stola skoči ter mi roko zgrabi in vanjo vdari prav močno.

Verni Slovenci, vem da vam ta dogodba srca pretresa in marsikterim solze v oči silijo; toraj pomagajte mi, da spolnim dano obljubo. Pred malo leti ste pomagali Bošnjakom do tabernakeljnov, pomagajte zdaj še bolj južnim bratom Bolgarom, kateri za prvo silo potrebujejo kacic 15 manjih ciborjev in 10 tabernakeljčkov, kakoršni so na Krsnjskem; veliki četrtek na stranskem altarju, kar bode vse

skup veljalo kakih 500 gold., ali nekaj več. Ako kaka blaga duša želi sama zase oskrbeti tabernakelj in ciborij, naj mi pošlje 40 gold. pa bodo Bulgari zanjo molili pri očitnih službah božjih slovensko-grškega katoliškega. Prosim pa pomoči od gorečih častivcev presv. Telesa, in tudi od slovanoljubov, ker skušnja uči, da samo katoliška vera spreminja narode v prave brate, ter jih lika in omikuje. Preč. g. dušne pastirje pa še bosebno prosim, na to dogodbo povedó ali beró svojim ovčicami ter radovoljno darove, kar jim je laglje, zberó ter pošljejo ali podpisanemu, ali preč. gosp. kanoniku Urhu, ali slavnemu vredništvu.

V Naklem pri Kranju 12. sept. 1880.

V. Lah, kaplan.

V večjo kupčijsko hišo

se ponuja za **učenca** 14 letni deček, ki je ljudsko šolo z dobrim vspehom dovršil ter je prav čednega zadržanja, zdrav in čvrst.

Kaj več se izve pri opravištvu „Slovenca“.

(1)

Naznanilo.

Podpisani vljudno naznanjam prečastiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom, da so mi moj oče, dobro znani podobar Matevž Tomec, zavoljo njihove visoke starosti, prepustili **svoj podobarski obrt.** Sprejemljem vsa podobarka in slikarska cerkvena dela v novo napravo ali pa v popravo in prenovljenje, in sicer kolikor je mogoče po najnižji ceni.

Pri napravi novih altarjev garantiram za popolno čistost in natančnost dotičnega zloga ali stila.

V obilno naročbo se najvljudneje priporočam z odličnim spoštovanjem

(3)

Miroslav Tomec,
v Šent Vidu nad Ljubljano.

Telegrafične denarne cene 20. septembra.

Papirna renta 72.57 — Srebrna renta 73.75 — Zlata renta 88.60 — 1860letno državno posojilo 131.75 Bankine akcije 826 — Kreditne akcije 288 — London 118.20 — — Ces. kr. cekini 5.65. — 20-frankov 9.41.

Denarstvene cene 12. septembra

Državni fond.		Denar.	Blago
6%, avstrijska papirna renta	72.57	72.90	
5%, renta v srebru	73.75	73.90	
4%, renta v zlatu (davka prosta)	88.60	88.35	
Srečke (lozi) 1854. l.	124.25	125.25	
" " 1860. l. celi.	131.—	132.25	
" " 1860. l., petinke	133.—	133.50	
Premijski listi 1864. l.	176.—	176.50	
Zemljiščine odveznice.			
Štajarske po 5%.	103.50	104.25	
Kranjske, koroške in primorske po 5%.	101.—	102.—	
Ogerske po 5%.	95.—	95.—	
Hrvaške in slavonske po 5%.	94.50	94.75	
Šedmograške po 5%.	94.25	94.80	
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke	835.—	836.—	
Unionske banke	113.80	114.—	
Kreditne akcije	277.70	278.—	
Nižoavstr. eskomptne družbe	780.—	778.—	
Anglo-avstr. banke	135.—	135.25	
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 glđ. a. v.	178.75	179.25	
Tržaške " 100 " k. d.	125.75	126.75	
" " 50 " " "	65.—	65.—	
Budenske " 40 glđ. a. v.	41.75	41.50	
Salmove " 40 " " "	51.60	52.50	
Palfi-jeve " 40 " " "	41.25	41.50	
Clary-jeve " 40 " " "	42.—	42.—	
St. Genois " 40 " " "	44.50	45.—	
Windischgrätz-ove " 20 " " "	42.—	42.50	
Waldstein-ove " 40 " " "	32.25	32.75	
Ljubljanske " " " "	23.50	24.—	
Srebro in zlato.			
Ces. cekini	5.65	5.68	
Napoleonad'or	9.41	9.42	